

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

9. Qualiter debeant populo prædicare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

Illi verò Tim. 1 v. 13. *formam habe sanorum verborum*. Illa sola doctrina sana est, & verbum sanum, quod adfert sanitatem; & unde nemo infirmatur, nec in fide nec in moribus.

ARTICULUS IX.

Qualiter debeant populo prædicare.

Concilium Trid. sess. 5. c. 2 verbi Dei Concionatores sic admonet: *Plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo qua scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandeq; eis cum brevitate & facilitate sermonis, vitia qua eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat, ut poenam eternam evadere, & caelestem gloriam consequi valeant.*

Primò. Requiritur ut se accommodent capacitati plebis erudiendæ, sic Apostolus 1. Cor. 3. v. 2. *Tamquam parvulis in Christo lac vobis potum dedi, non escam; nondum enim poteratis.* Abstinentum ergo à subtilibus conceptibus qui non ædificant, nec prodesse possunt rudi populo, qui eruditione indiget. S. Thomas in Cant. c. 4. v. 2. exponens verba sponsi cælestis quibus pulchritudinem sponsæ suæ Ecclesiæ describit, accedens ad id, quod ibi habetur de dentibus, *Dentes tui sicut greges*

tonsarum, dicit: *Per dentes Ecclesia doctorum seu in
sive Prædicatores figurantur, dentibus enim tur to
cibus commolimus, & masticamus. Et bene cinæ
dentibus conformantur, quia spirituales cibi Moy
quos simplices capere nequeunt, ipsi quodammodo pieba
exponendo comminuunt. Clarè igitur & planè Prop
verbis proponenda sunt fidelibus quæ sciri Dom
debent, ita ut aliter prædicetur coram magi tuam
intelligentibus, qui solidum cibum perspi domu
caciore intellectu possunt per se digerere; aliter nihil
rudioribus, quibus masticari quodammodo sunt p
debent mysteria, quæ non tam facilè possunt ip
capere. Et quia vix fieri potest ut omnes pari letha
intellectu polleant, qui simul ad audiendum abbla
verbum Dei conveniunt, ita modus dicendi rem,
aptandus est ut omnes fructum percipiant. temp*

2. Requirit S. Conc. ut non multis verborum Senec
illecebris utantur: *Sed annuntiando eis cum sint. I
brevitate & facilitate sermonis; de quo pulchre ostend
Chrysoft. serm. 18. Si quid spiritualis intelli sed sa
gentia lateat, scire volumus; verborum flosculos oblect
non queramus. Qui maturitatis fructus querit, absti
despicit amœna camporum; viola, rosa, lilia, debes
narcissus, grati flores, sed gratior panis. Quod Tant
est odor naribus, hoc est auribus sermonis ornatus; medic
quod dat panis vita, hoc scientia dat salutem. gaud
Seponenda est ergo eloquentia voluptas, quando Te
scientia reposcitur fortitudo. Verè fortiter agen cant
dum est contra peccatores, non fistulâ quæ dicen
magis sopire potest quàm à somno excitare; poti
voce magnâ clamandum est, ut quatrivanus quàm
seu*

doctor seu inveteratus peccator excitetur. Audiebantur tonitrua, micabant fulgura, clangor buccinae vehementius perstrepebat, quando Moyses in monte Sinai legem Domini accipiebat Exod. 19. v. 16. dum mitteretur Isaias Propheta ad prædicandum: *Clama*, inquebat Dominus, *ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo scelera eorum, & domui Iacob peccata eorum.* In sonitu tubæ nihil dulce est, quod blandiatur; deterrendi sunt peccatores ut peccata displiceant, non ut ipsis eloquentia placeat Prædicatoris. Qui lethargo laborat, aut peste, nolit sibi medicum abblandientem, sed urentem, secantem, vellentem, ut à somno excitetur, aut malum in tempore præscindatur. Appositè hoc deducit Seneca Epist. 75. *Nec delectent verba, sed profint. Eloquentia sit talis, ut res potius quàm se ostendat. Non quarit ager medicum eloquentem, sed sanantem. Quid aures meas scalpis? quid oblectas? Aliud agitur: urendus, secandus, abstinendus sum; ad hæc adhibitus es, curare debes morbum veterem, gravem, publicum. Tantum negotii habes, quantum in pestilentia medicus. Circa verba occupatus es? Iam dudum gaude, si sufficis rebus.*

Tertiò, mandat Concilium ut plebes pascant *salutaribus verbis.* Hic breviter aliquid dicendum est de illis Concionatoribus, qui potius ludicris suis verbis histriones agunt, quàm divini verbi præcones; non potest ma-

jor rei tam sanctæ fieri irreverentia ; non potest magis verbum Dei profanari. Cogitent se ministros esse sapientiæ æterni Patris, Legatos Regis Regum, & verbi Divini disseminatores. Non projiciant in ventum vanitatem illud tam pretiosum semen, quod non nisi in mundo corde, seu terra bona fructificat. Non seminent jocos, non serant paleas, sed verum semen quod est verbum Dei cum debita sollicitudine dispergant, & seriâ gravitate proponant. Sed verè dolendum est quod jam advenisse videamus periculosum illud tempus quod aliquando Apostolus prædixit 2. Tim. 4. v. 3. *cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.* Ne mirum quòd populus à veritate se avertat, quæ ipsi non nisi per fabulas, aut mimice proponitur. Et quem tandem finem vel fructum expectant nisi risum, cachinnos & vanos applausus ? imo ut populus minùs ædificatus abscedat quàm à prophanis scenis ? ineptus planè esset colonus, qui loco quod agrum aratro proscinderet, nocitura evelleret, bonum semen seminaret, paleas tantùm spargeret, & tantibus tempus consumeret. An non ineptior ludicet Concionator, qui animas pretioso Christi sanguine rigatas, non nisi fabulis pascit, ludo & jocis oblectat, & Dei verbum factis sermonibus adulterat ? An non improbus

apud

non po apud omnes ovium Pastor haberetur, qui oves
 Cogiten sibi commissas in arido campo detineret, & fo-
 ris, Le lo fistulæ modulantis sono delectaret, ipsas
 dissemi subsilire faceret, sed jejunas? quam tandem ab
 vanitate hero suo mercedem expectaret, dum macilentas
 n nisi it oves sine pascuis reduceret? non secus facit spi-
 cat. No ritualis Pastor, si Pastor dici possit; & non
 d verum mercenarius.

Quis non detestetur nutricem quæ par-
 vulum non lacte aleret, sed solis osculis, &
 cantilenis demulceret?

Quis non pœnis dignum judicaret Advoca-
 tum, qui etiam amplâ promissâ mercede, cau-
 sam Pupilli susciperet; & nihil in jus produ-
 ceret, nihil scribendo adversario reponeret,
 quàm jocos & fabulas, & risum tantùm apta
 r. Ne movere commenta? Sanè multò magis repre-
 hendendi divini verbi præcones, qui rem tam
 veritat, feriam (scilicet animarum salutem) sibi com-
 inimicè missam, ex sacro suggestu tam irreverenter
 el fru. pertractant

Tandem præscribit Concilium materiam
 rudi populo proponendam, videlicet *vitia quæ*
eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat,
ut pœnam aeternam evadere, & caelestem gloriam
consequi valeant. Frustra laborat qui non agit
 rem suam quam debet intendere. Missi sunt ad
 convertendas animas, & illas instruendas,
 primò quidem in fide, quæ ibi periclitatur;
 doceant igitur præcipuos fidei articulos, &
 maximè illos qui ab hæreticis inter quos con-
 versan-

versantur, præcipuè controvertuntur; nec ipsorum ignorantia perversionis periculum exponantur. Deinde agant de vitiis & de modis illa vitandi, & cum in illa inciderint, quomodo per Ecclesiæ Sacramenta indeliberentur; de virtutibus, de modo orandi, de penis æternis, de æterna gloria & similibus. Sublimes materias quæ ad salutem parum aut nihil conducunt, transilient. Potius catechizent, quàm prædicent; potius erudiant ignaros, quàm sublimibus conceptibus, ingenia delectent. Præcipuum studium in Sacra Scriptura impendant, illa enim panoplia est omnium virtutum & salutaris scientiæ. Hoc enim verè est prædicare verbum Dei, quod ipsi commissum est.

ARTICULUS X.

Quando pro salute animarum debeant se exponere periculo.

Pro cuius resolutione distinguenda est triplex necessitas, Extrema, videlicet Gravissima & Communis, sicut à Theologis distingui solet in materia eleemosynæ corporalis. Extrema necessitas spiritualis est, per quam nisi succurratur, proximus est in evidenti periculo æternæ damnationis; ut si puer sit inter infideles non bap-